وَ لَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَى بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَ هُدًى وَ رَحْمَةً لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ (43) وَ مَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ وَ مَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ (44) وَ لَكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُوناً فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمْرُ وَ مَا كُنْتَ ثَاوِياً فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمْ آياتِنَا وَ لَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ (45) وَ مَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَ لَكِنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْماً مَا أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرِ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ (46) وَ لَوْ لاَ أَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْ لاَ أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولاً فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَ نَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ (47) فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ

عِنْدِنَا قَالُوا لَوْ لاَ أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَى أَ وَ لَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَى مِنْ قَبْلُ قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَا وَ قَالُوا إِنَّا بِكُلِّ كَافِرُونَ (48) قُلْ فَأَتُوا بِكِتَابِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَى مِنْهُمَا أَتَّبِعْهُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (49) فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَ مَنْ أَضَلُّ مِمَّن اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (50)

We did reveal to Moses the Book after We had destroyed the earlier generations, (to give) Insight to men, and guidance and mercy, that they might receive admonition. Thou wast not on the western side when We decreed the commission to Moses, nor wast thou a witness (of those events). But We raised up (new) generations, and long were the ages that passed over them; but thou wast not a dweller among the people of Madyan, rehearsing Our signs to them; but it is We who send messengers (with inspiration). Nor wast thou at the side of (the Mountain of) Tur

when we called (to Moses). Yet (art thou sent) as mercy from thy

Lord, to give warning to a people to whom no warner had come before thee: in order that they may receive admonition. If (We had) not (sent thee to the Quraish),- in case a calamity should seize them for (the deeds) that their hands have sent forth, they might say: "Our Lord! Why didst Thou not sent us a messenger? We should then have followed Thy signs and been amongst those who believe!" But (now), when the truth has come to them from Ourselves, they say, "Why are not (signs) sent to him, like those which were sent to Moses?" Do they not then reject (the signs) which were formerly sent to Moses? They say: "Two kinds of sorcery, each assisting the other!" And they say: "For us, we reject all (such things)!" Say: "Then bring ye a book from Allah, which is a better guide than either of them, that I may follow it! (do), if ye are truthful!" But if they hearken not to thee, know that they only follow their own lusts: and who is more astray than one who follow his own lusts, devoid of guidance from Allah? for Allah guides not people given to wrong-doing.

بچچلی نسلوں کو ہلاک کرنے کے بعد ہم نے مو^{سی} کو کتاب عطاکی ، لو گوں کے لیے بصیر توں کاسامان بناکر ، ہدایت اور رحمت بناکر ، تاکہ شایدلوگ سبق حاصل كريں-(ايے نبیً)، تماُس وقت مغربی گوشے میں موجود نہ تھے جب ہم نے موسی کو بیہ فرمان شریعت عطا کیا،اور نہ تم شاہدین میں شامل تھے، بلکہ اس کے بعد (تمہارے زمانے تک) ہم بہت سی نسلیں اٹھا چکے ہیں اور ان پر بہت زمانہ گزر چکاہے۔تم اہل مدین کے در میان بھی موجود نہ تھے کہ اُن کو ہماری آیات سُنا

رہے ہوتے، مگر (اُس وقت کی پیر خبریں) مجھیخے والے ہم ہیں-اور تم طور کے دامن میں بھیاُس وقت موجود نہ تھے جب ہم نے (موسیا کو پہلی مرتبہ) یکارا تھا، مگریہ تمہارے رب کی رحمت ہے (کہ تم کویہ معلومات دی جار ہی ہیں) تاکہ تم اُن لو گوں کو متنبہ کردوجن کے پاس تم سے پہلے کوئی متنبہ کرنے والا نہیں آیا، شاید که وه ہوش میں آئیں-(اور بیہ ہم نے اس لئے کیاکہ) کہیں ایسانہ ہو کہ اُن کے اپنے کیے کر تو توں کی بدولت کوئی مصیبت جباُن پر آئے تووہ کہیں "اے یر ور د گار، تُونے کیوں نہ ہماری طرف کوئی رسول بھیجا کہ ہم تیری آیات کی پیروی کرتے اور اہل ایمان میں سے ہوتے "- مگر جب ہمارے ہاں سے حق ان کے پاس آگیاتووہ کہنے لگے "کیوں نہ دیا گیااِس کو وہی کچھ جو موسی کو دیا گیا تھا"؟ کیا بیرلوگ اُس کاانکار نہیں کر چکے ہیں جواس سے پہلے موسیٰ گودیا گیا تھا؟انہوں نے کہا"د ونوں جاد وہیں جوایک دُوسرے کی مدد کرتے ہیں "-اور کہا"ہم کسی کو نہیں مانتے"-(ایے نبیٌ)،ان سے کہو،"اجھاتولاؤاللہ کی طرف سے کوئی کتاب جوان د ونوں سے زیادہ ہدایت بخشنے والی ہوا گرتم سیجے ہو، میں اسی کی پیر وی اختیار کروں گا-''ابا گروہ تمہارایہ مطالبہ پورانہیں کرتے توسمجھ لو کیہ دراصل یہ اپنی خواہشات کے پیروہیں،اوراُس شخص سے بڑھ کر کون گمر اہ ہو گاجو خدائی ہدایت کے بغیر بس اپنی خواہشات کی پیروی کرے؟اللدایسے ظالموں کوہر گزہدایت نہیں بخشا۔

पिछली नस्लों को हलाक करने के बाद हमने मुसा को किताब अता की लोगों के लिए बसीरतों का सामान बनाकर, हिदायत और रहमत बनाकर, ताकि शायद लोग सबक़ हासिल करें । (ऐ नबी) त्म उस वक़्त मगरिबीगोशे में मौजूद न थे, जब हमने मूसा को यह फ़रमाने-शरीअत अता किया और न त्म शाहिदीन में शामिल थे, बल्कि उसके बाद (तुम्हारे ज़माने तक) हम बह्त-सी नस्लें उठा चुके हैं और उनपर बह्त ज़माना गुज़र चूका है । तुम अहले-मदयन के दरमियान भी मौजूद न थे कि उनको हमारी आयात स्ना रहे होते, मगर (उस वक़्त की ये ख़बरें) भेजनेवाले हम हैं । और त्म तूर के दामन में भी उस वक़्त मौजूद न थे जब हमने (मूसा को पहली मर्तबा) प्कारा था, मगर यह तुम्हारे रब की रहमत है (कि त्मको यह मालूमात दी जा रही हैं) ताकि त्म उन लोगों को म्तनब्बेह करो जिनके पास त्मसे पहले कोई म्तनब्बेह करनेवाला नहीं आया, शायद कि वे होश में आएँ । (और यह हमने इसलिए किया कि) कहीं ऐसा न हो कि उनके अपने किए करत्तों की बदौलत कोई मुसीबत जब उनपर आए तो वे कहें, "ऐ परवरदिगार, तूने क्यों न हमारी तरफ़ कोई रसूल भेजा कि हम तेरी आयात की पैरवी करते और अहले-ईमान में से होते |" मगर जब हमारे यहाँ से हक़ उनके पास आ गया तो वे कहने लगे, "क्यों न दिया गया इसको वही कुछ जो मूसा को दिया गया था ?" क्या ये लोग उसका इनकार नहीं कर च्के हैं जो इससे पहले मूसा को दिया गया था? इन्होंने कहा, "दोनों जादू हैं जो एक-दूसरे की मदद करते है |" और कहा, "हम किसी को नहीं मानते |" (ऐ नबी) इनसे कहो, "अच्छा तो लाओ अल्लाह की तरफ़ से कोई किताब जो इन दोनों से ज़्यादा हिदायत बख्शनेवाली हो अगर त्म सच्चे हो, मैं उसी की पैरवी इख़तियार करूँगा |" अब अगर वे त्म्हारा यह म्तालबा पूरा नहीं करते तो समझ लो कि दरअसल ये अपनी खाहिशात के पैरी हैं, और उस शख्स से बढकर कौन ग्मराह होगा जो ख्दाई हिदायत के बगैर बस अपनी खाहिशात की पैरवी करे? अल्लाह ऐसे ज़ालिमों को हरगिज़ हिदायत नहीं बख्शता |